

9. Postanovlenie Pravitelstva RF ot 20 iyunya 2011 g. № 492 «O federalnoy tselevoy programme «Russkiy yazyk» na 2011–2015 gody» (s izmeneniyami i dopolneniyami). URL : <http://base.garant.ru/55171580/> (data zvernennya: 01.11.2019).

10. Postanovlenie Pravitelstva RF ot 23.07.1996 № 881 «Ob utverzhdenii federalnoy tselevoy programmy «Russkiy yazyk». URL : <http://pravo.gov.ru/proxy/ips/102042676> (data zvernennya: 11.10.2019).

11. Pro zabezpechennia funktsionuvannia ukrainskoi movy yak derzhavnoi. Zakon Ukrainy vid 25.04.2019, № 21, st.81. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19> (data zvernennia: 21.10.2019).

12. Ukrainska mova: Entsyklopediia / Redkol.: Rusanivskiy V. M.(spivholova), Taranenko O. O. (spivholova), Ziabliuk M. P. ta in. – 2-he vyd., vypr. i dop. Kyiv : Vydavnytstvo «Ukrainska entsyklopediia» im. M. P. Bazhana, 2004. 824 s.

13. Federalnyy zakon ot 1 iyunya 2005 g. N 53-FZ «O gosudarstvennom yazyke Rossiyskoy Federatsii». URL : <http://ivo.garant.ru> (data zvernennya: 21.10.2019).

14. UNESCO Atlas of the World's Languages in Danger. URL : <http://www.unesco.org/languages-atlas> (дата звернення: 21.10.2019).

Андриянова Ольга Ярославівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри гуманітарних наук Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.

Андриянова Ольга Ярославовна, кандидат филологических наук, доцент кафедры гуманитарных наук Национальной академии сухопутных войск имени гетмана Петра Сагайдачного.

Olga Yaroslavivna, Candidate of Philological Sciences, PhD in Philology, Associate Professor of the Department of Humanities at Hetman Petro Sahaidachnyi National Army Academy.

Стаття надійшла: 29.10.2019

Статтю прийнято до друку: 05.11.2019

УДК 811.111:347.78.034

DOI 10.31652/2521-1307-2020-29-130-139

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТЕХНІЧНОЇ СУПРОВІДНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Наталія Гудкова

Київський національний університет технологій та дизайну

Україна, м. Київ, вул. Немировича-Данченка, 2

e-mail: gudkova.nm@knutd.com.ua

ORCID: 0000-0003-0370-0283

У статті висвітлено особливості перекладу технічної супровідної документації. Описано основні жанри наукового стилю та обґрунтовано актуальність дослідження прийомів і способів перекладу сучасної супровідної документації у світлі наукових розвідок сучасної науково-лінгвістичної парадигми. Проаналізовано специфіку науково-технічної

літератури та пов'язану із цим проблему вивчення типових помилок, що виникають у процесі перекладу науково-технічних текстів.

Ключові слова: технічна супровідна документація, науковий стиль, перекладацька діяльність, прямий та непрямий переклад, типові помилки, професійний перекладач.

ОСОБЕННОСТИ ПЕРЕВОДА ТЕХНИЧЕСКОЙ СОПРОВОДИТЕЛЬНОЙ ДОКУМЕНТАЦИИ

Наталья Гудкова

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Украина, г. Киев, ул. Немировича-Данченко, 2

e-mail: gudkova.nm@knutd.com.ua

ORCID: 0000-0003-0370-0283

В статье освещены особенности перевода технической сопроводительной документации. Описаны основные жанры научного стиля и обоснована актуальность исследования приемов и способов перевода современной сопроводительной документации в свете научных исследований современной научно-лингвистической парадигмы. Проанализированы специфика научно-технической литературы и связанная с этим проблема изучения типичных ошибок, возникающих в процессе перевода научно-технических текстов.

Ключевые слова: техническая сопроводительная документация, научный стиль, переводческая деятельность, прямой и косвенный перевод, типичные ошибки, профессиональный переводчик.

PECULIARITIES OF TRANSLATION OF TECHNICAL SUPPORTING DOCUMENTS

Nataliia Gudkova

Kyiv National University of Technologies and Design (KNUTD)

Nemyrovycha-Danchenka Str., 2, Kyiv, Ukraine

e-mail: gudkova.nm@knutd.com.ua

ORCID: 0000-0003-0370-0283

Introduction. *The development of the translation of scientific and technical texts is among the priorities of modern translation studies. Today the translation of scientific texts is crucial in the context of a growing flow of information and the constant expansion of international scientific exchange. Contemporary translation studies tend to extend research issues to discourse, which involves the study of scientific and technical discourse and the definition of basic translation strategies, analysis of mechanisms and principles of adequate translation of texts of scientific and technical nature.*

Purpose. *The purpose of the article is to highlight the peculiarities of translation of technical supporting documents, to describe the main genres of the scientific style, to analyze the features of scientific and technical texts and typical mistakes that arise in the process of translating scientific and technical documents, to research the ways and methods of translation of technical supporting documentation.*

Methods of observation, classification, generalization, description have been used in this paper.

Results. The brief survey of the main scientific achievements of foreign and national translation and interpreting studies helps realize that one of the priority areas of modern Ukrainian translation studies is to research the specificity of interpretation of scientific and technical texts. The study of the techniques and methods of translation of the modern supporting technical documents involves the study of the characteristic features of scientific and technical texts. These features extend to their stylistics, vocabulary, grammar, word formation and graphics. It is shown that spelling, punctuation, semantic and stylistic mistakes are the most common in translating technical documents. It is mentioned that many translation applications have been developed recently, but machine tools for technical translation are still not effective. The quality of the translation and its agreement with the original can only be guaranteed by the work of a professional translator, who performs interpretation in direct and indirect ways.

Originality. The article presents the examples of borrowing, costing, and literal translation which are among direct translation methods actively used in the translation of technical documents. It is emphasized that if literal translation is found to be inappropriate, in other words, it does not make sense, then the methods of indirect translation such as transposition, modulation, equivalence and adaptation should be used. At the same time not all of the existing indirect translation methods can be applied to the translation of scientific and technical documents.

Conclusion. In the last decades we have seen a growing interest in both translation theory and practice. It is generally agreed that a translator of technical documents must accurately convey the content of the original text in a form as close as possible to the source. Transformations of various types and deviations from the original text must be controlled by the specificity of the Ukrainian language, as well as the requirements of style. At the same time the efficient translation of technical documents calls for profound knowledge of industry terminology and the achievements of scientific and technological progress. Further development of modern translation studies must be carried out with reference to the key tendencies of their convergence with other branches of linguistics, in particular linguistic semantics and linguistic pragmatics.

Keywords: technical supporting documents, scientific style, translation activity, direct and indirect translation, common mistakes, professional translator.

Постановка проблеми. Вивчення особливостей перекладу наукової літератури становить найважливіший напрям у сучасній філології. Це зумовлює дослідження в сучасній науково-лінгвістичній парадигмі не мови взагалі, а функціональних стилів, зокрема наукового. Протягом десятиліть предметом філологічних досліджень залишався лише стиль художньої літератури. Однак сьогодні, в умовах стрімкого зростання потоку інформації та постійного розширення міжнародного наукового обміну переклад наукової літератури має вирішальне значення. З огляду на прикладний характер перекладознавства воно постає як міждисциплінарна галузь, оскільки переклад є не лише мовним, але й досить складним когнітивним феноменом. Отже, серед актуальних проблем сучасного перекладознавства важливе місце посідає розвиток такої галузі, як переклад науково-технічних текстів, який є особливим видом перекладацької діяльності і спеціальної теорії, що досліджує цей вид діяльності, саме тому науково-технічний переклад набуває останнім часом статусу самостійної прикладної дисципліни.

Аналіз останніх досліджень та публікацій свідчить про те, що перекладознавство розуміють як філологічну галузь, яка вивчає закономірності процесу перекладу з однієї мови

на іншу в його різноманітних виявах, а також досліджує міжмовні відповідники різних рівнів і механізми та способи досягнення різних типів еквівалентності текстів оригіналу й перекладу [20, с. 670]. Вагомим внеском у розроблення загальнонаукових питань перекладознавства є праці сучасних вітчизняних та зарубіжних учених. Аспектами дослідження постають такі проблеми сучасного перекладознавства, як вивчення поняття еквіваленту оригіналу й перекладу в їх співвідношенні [14; 23], моделювання процесу перекладу [10; 26], визначення перекладацьких стратегій [16; 3], аналіз засобів прагматичної адаптації перекладу [7; 22], інвентаризація перекладацьких лакун і способів їх компенсації [4; 29], методи дослідження перекладу [9; 30], виділення та класифікація помилок під час перекладу [13], розроблення прикладних напрямів перекладознавства [6; 18] та багато інших.

Сучасне перекладознавство прагне поширити дослідну проблематику на дискурсологію, що передбачає вивчення науково-технічного дискурсу та визначення основних перекладацьких стратегій, аналіз механізмів і принципів адекватного перекладу текстів науково-технічного характеру. Одним із пріоритетних напрямів сучасного українського перекладознавства є дослідження специфіки перекладу науково-технічних текстів та текстів фахового спрямування, про що йдеться в монографічних працях А. Гудманян [8], Т. Іщенко [11], В. Карабан [12], Т. Кияк [13], А. Кур'янова [15], З. Чепурна, Г. Лисенко [24], О. Мушніна [17], І. Шаргай [25], Н. Яременко [27].

Мета і завдання статті. **Мета статті** – висвітлити особливості перекладу технічної супровідної документації. Задекларована мета зумовила потребу в вирішенні таких **завдань**: 1) описати основні жанри наукового стилю та обґрунтувати актуальність дослідження прийомів і способів перекладу сучасної супровідної технічної документації; 2) проаналізувати особливості науково-технічної літератури; 3) проаналізувати типові помилки, що виникають у процесі перекладу науково-технічних текстів; 4) дослідити способи та прийоми перекладу технічної супровідної документації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Широкий та інтенсивний розвиток наукового стилю призвів до формування в його рамках численних жанрів. Ще в 50-х роках ХХ століття М. Бахтін писав, що в кожній сфері існують і застосовуються свої жанри, що відповідають специфічним умовам цієї сфери: «певна функція (наукова, технічна, ділова, побутова) і певні, специфічні для кожної сфери умови мовленнєвого спілкування породжують певні жанри, тобто певні відносно стійкі тематичні, композиційні та стилістичні типи висловлювань» [5, с. 248]. У науковому стилі сьогодні виокремлюють такі жанри, як монографія, стаття, дисертація, реферат, анотація, тези, курсова та дипломна роботи, стаття, монографія, підручник, патентний опис (опис винаходу), реферат, анотація, документація, каталог, довідник, специфікація, інструкція, реклама [21, с. 217]. Кожному жанрові притаманні свої індивідуально-стильові риси, однак вони не порушують єдності наукового стилю, наслідуючи його загальні ознаки та специфіку.

Серед актуальних галузей сучасного перекладознавства, яка потребує подальшого розвитку, є переклад супровідної технічної документації. Це пояснюється труднощами, які виникають у зв'язку зі взаємним проникненням спеціальної термінології з одних галузей знань в інші. Унаслідок цього для перекладу супровідної технічної документації, наприклад, по системах зв'язку потрібно одночасно використовувати галузеві та тлумачні словники з телекомунікацій, радіоелектроніки, мікроелектроніки, обчислювальної техніки, економіки та фінансів, реклами та маркетингу і нерідко – із засобів масової інформації. Дуже гостро стоїть проблема з новою термінологією в тих сферах, де відставання вітчизняної науки обчислюється не одним десятком років (наприклад, у галузі фізики відмов і організації

технічного обслуговування складного виробничого обладнання). У цій частині важливе завдання виконують технічні фахівці-лексикографи, працюючи над створенням галузевих словників [1; 2; 19; 28] та пропонуючи осмислені українськомовні аналоги, а не кальки відповідних норм мови-першоджерела.

Дослідження прийомів і способів перекладу сучасної супровідної технічної документації потребує особливої уваги, оскільки її стиль, як і стиль всієї науково-технічної літератури англійською мовою, підпорядковується певним правилам англійської письмової мови з деякими специфічними рисами. Характерні особливості науково-технічної літератури поширюються на її стилістику, лексику, граматику, словотворення та графіку.

Стилістичні особливості. Головне завдання наукової-технічної літератури – повно й достовірно донести інформацію до читача. Тому технічній літературі притаманне формальне, логічне, майже математичне викладення матеріалу. Головний наголос робиться на логічний, а не емоційний аспект інформації. Отже, у технічній літературі майже не використовують таких виразних засобів, як метафора, метонімія та інших тропів, виклад має дещо сухуватий, формальний характер. Потрібно відзначити, що попри стилістичну віддаленість від живої розмовної мови технічний текст усе ж містить певну кількість більш-менш нейтральних за забарвленням фразеологічних сполучень технічного характеру, наприклад: *in full blast* (повної тягою), *the wire is alive* (провід під струмом), *the wire is dead* (провід відключений), *to be knocked down* (бути виведеним з ладу), *to drive into the background* (посунути).

Лексичні особливості. Словниковий склад технічної літератури характеризується застосуванням великої кількості технічних термінів, тобто слів або словосполучень, що позначають технічні поняття (*plastic, temperature, engine, carbon, hydroisotherm*). Слова вибираються з великою точністю для максимально правильної передачі інформації. Значну роль у технічній літературі відіграють службові слова, зокрема прийменники та сполучники (*upon, instead of, in preference to, except (for), save, in addition (to), in accordance with, for the purpose of, in order to, as a result, providing*), а також слова, які забезпечують логічний взаємозв'язок між окремими елементами висловлювань (наприклад, прислівники *however, also, again, now, thus, alternatively, on the other hand*).

Граматичні особливості. Основною формою речень у технічній літературі служать складносурядні та складнопідрядні речення. В англійській технічній літературі особові форми дієслова дуже часто вживають у пасивному стані. Крім того, у сучасній технічній літературі прийнято вести виклад не від першої, а від третьої особи; часто застосовують безособові й неозначено-особові конструкції типу: *it was decided, it has been found, it is to be noted, it is necessary, it is important*. Для логічного виділення окремих смислових елементів в англійській технічній літературі часто використовують порушення прямого порядку слів, тобто інверсію (*Then followed the invention of tools of tungsten carbide*).

До словотворчих особливостей науково-технічного тексту належать конверсії (*a boost → to boost, a grease → to grease, a drive → to drive, a machine → to machine*), префіксація та суфіксація (*dissolution, unscrew, retrieve, stiffness, transmission, uncertainty*), словоскладення (*counterweight, crankshaft, dot-matrix, knitwear, lead-screw, low-grade, punch-card, vacuum-tube, workshop*), скорочення у вигляді абrevіатур (*ppm – parts per million*), акронімів (*laser – light amplification by stimulated emission of radiation*) і под.

Графічні особливості. У передачі загального змісту наукового документа, крім лінгвістичних засобів, беруть участь і графічні компоненти. Вони можуть бути представлені у вигляді формул, графіків, таблиць, малюнків, діаграм, карт. У плані інформативності ці

компоненти можуть бути навіть більш значущими, ніж лінійний текст документа, тому вербальні складники цих графічних компонентів потребують адекватного перекладу.

У перекладі технічної документації найбільше цінується єдність використовуваної термінології й точна передача змісту. Але незалежно від особливостей перекладного тексту потрібно дотримуватися певних правил та уникати традиційних помилок, виділення та класифікація яких, на думку О. Селіванової, є однією з головних проблем сучасного перекладознавства [20, с. 672]. Серед найбільш типових помилок виділяють орфографічні, пунктуаційні, смислові та стилістичні.

Здебільшого орфографічні помилки вважають найбільш поширеними серед інших видів. Помилки в орфографії досить легко відшукати за допомогою спеціальних програм, що здійснюють перевірку правильності написання слів.

Серед пунктуаційних помилок особливо потрібно відзначити виділення вставних слів. Суперечки виникають здебільшого навколо слів *наприклад, отже, проте і таким чином*.

Смислові помилки виникають під час конструювання фрази, тобто у визначенні порядку слів у реченні. Тоді як порядок слів в англійському реченні має чітко виражену структуру, українська мова характеризується зміною порядку слів у реченні. Йдеться про те, що в змісті речення виділяють тему й рему. Темою називають відому в попередніх частинах інформацію, яка не є якоюсь новиною і задана попереднім контекстом. Ремою називають відомості, про які йдеться в реченні вперше. Також має місце таке загальне правило: у реченні тема передуює ремі. Із цією метою початок речення має містити значущу для читача тему, а тільки потім вказувати на дію.

Поява стилістичних помилок зумовлена неправильним, недоречним уживанням певних мовних одиниць і конструкцій. Перед тим, як визначитися з певним стилем викладу матеріалу, перекладач має окреслити поставлені перед ним завдання. На відміну від перекладу рекламного тексту, наприклад, який буде насичений емоційними й експресивними виражальними засобами та стилістичними фігурами, під час перекладу технічної документації не варто використовувати складні багатоконпонентні структури з різними видами зв'язку, а передавати думку чітко, доступною мовою, іншими словами, слідувати нейтральному стилю викладу.

Методи перекладу технічної супровідної документації поділяють на автоматизовані та ручні. На сьогодні розроблено велику кількість перекладацьких програм, але машинні засоби для технічного перекладу текстів приречені на провал. До послуг електронного перекладача, який видає буквальний переклад і не здатний визначати переносні значення слів або вибрати доречний варіант перекладу, можна звернутися для вирішення завдань перекладу окремого технічного терміна. Гарантією якості перекладу і його ідентичності оригіналу може бути тільки робота професійного перекладача, який здійснює його прямим (буквальним) та непрямим (зовнішнім) шляхами.

До прямих способів перекладу належать запозичення, калькування та дослівний переклад, які активно використовують під час перекладу технічної документації.

Основними тенденціями перекладу неологізмів науково-технічних текстів є запозичення нових термінів. Величезна хвиля запозичень, що припала на 90-ті роки ХХ століття, поповнила лексичний склад української мови загальнотехнічними, інженерними й особливо комп'ютерними термінами, багато з яких задокументовано словниками, наприклад, *картрідер, інтернет-провайдер, десктоп* та ін. Надмірне запозичення термінів поступається місцем лексичним замінам. Незважаючи на це, ще доволі часто спостерігається необгрунтоване запозичення наявних уже в українській мові термінів,

через що потрібно акцентувати увагу на наявності в українській мові варіанта перекладу і на відсутності необхідності запозичення. Наприклад, *to upgrade* варто перекладати *оновити*, *вдосконалити*, а не *зробити апгрейд*.

Калькування є запозиченням особливого роду: буквально перекладається або запозичений вираз, або структура, причому в мову привносяться нові конструкції, наприклад, *science-fiction* перекладається буквально як *наука-фантастика*. У технічних науках поширений поелементний переклад-калькування складних за структурою термінів: *hypersonic system* – *ультразвукова система*, *carbon steel* – *вуглецева сталь*, *boring mill* – *розточувальний верстат*, *heat treatment* – *теплова обробка*, *hard disk* – *жорсткий диск*.

Дослівний переклад, або переклад «слово в слово», позначає перехід від мови оригінального тексту до мови перекладу, який призводить до створення правильного тексту, а перекладач при цьому стежить тільки за дотриманням обов'язкових норм мови. Якщо дослівний переклад визнається неприйнятним, тобто має інший сенс, або не має сенсу, або не відповідає нічому в металінгвістиці мови перекладу, або відповідає оригіналу, але з порушенням стилістики мови, то потрібно звернутися до методів непрямого перекладу, до яких належать транспозиція, модуляція, еквіваленція та адаптація. Хоча не всі з наявних технологій непрямого перекладу можуть бути застосованими в процесі перекладу науково-технічної документації.

Транспозиція передбачає заміну однієї частини мови іншою частиною мови без зміни змісту всього повідомлення. Основний і транспонований звороти не обов'язково еквівалентні зі стилістичного погляду. Транспонований зворот зазвичай має літературний характер, наприклад, *machine tool* – *механічний інструмент*, *packet switching* – *пакетне підключення*.

Модуляція є варіювання повідомлення, під час якого одиниця мови, яка перекладається, замінюється на контекстуальне, логічно пов'язане з нею слово або словосполучення. В основі лежить принцип, коли згадана в тексті причина розвивається і замінюється її наслідком (або навпаки). Ось декілька прикладів: *improved drag coefficient* – *зменшений коефіцієнт аеродинамічного опору* (що менше цей коефіцієнт, а отже й менше аеродинамічний опір, то краще); *best tolerance* – *найменший допуск* (що менший допуск, то краща, точніша деталь); *worst tolerance* – *найбільший допуск* (чим більше допуск, тим гірше деталь); *fire protection* – *протипожежний захист* (від пожежі); *shock requirements* – *вимоги протистояти ударним навантаженням*.

Еквіваленція становить спосіб перекладу, коли два тексти описують ту саму ситуацію, використовуючи зовсім різні стилістичні та структурні засоби. Більшість прикладів еквівалентного способу перекладу – це сталі вирази, які входять до складу ідіоматичної фразеології. Фразеологізми у вихідному своєму значенні і як засіб зображальності в науковому тексті є неприпустимими, бо можуть слугувати джерелом неясності або двозначності. Отже, у науково-технічній документації лише фразеологізми-терміни, що складаються з двох та більше слів, наприклад: *boiling point*, *static friction force*, *impose control*, *security documentation*.

Адаптація застосовується тоді, коли ситуація, про яку йдеться в оригінальному тексті, не існує в мові перекладу, і має бути описана із залученням іншої ситуації, яку можна вважати еквівалентною. Взаємозв'язок між еквівалентністю текстів та явищем адаптації зумовлює еквівалентність ситуації, що є дуже важливою умовою під час перекладу технічної документації.

Висновки дослідження та перспективи подальших наукових розвідок. Загалом можна зробити висновок про те, що переклад змісту технічної документації має достовірно

передавати зміст оригінального тексту у формі, максимально близькою до першоджерела. Трансформації різного типу та відхилення від тексту оригіналу мають бути зумовлені специфікою української мови, а також вимогами стилю.

Перспективними напрямками подальших наукових розвідок вбачаємо нові аспекти дослідження сучасного перекладознавства, визначені відцентрованими тенденціями його зближення з іншими галузями лінгвістики, зокрема лінгвістичною семантикою та лінгвістичною прагматикою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Англійсько-український глосарій виробів Microsoft®. Львів : ЕКОінформ, 2006. 208 с.
2. Англо-український словник авіаційних термінів. Фастів : КуПол, 2009. 280 с.
3. Андрієнко Т. П. Стратегії і тактики перекладу: когнітивно-дискурсивний аспект (на матеріалі художнього перекладу з англійської мови на українську та російську) : монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2016. 340 с.
4. Анохіна Т. О. Лакуни ретрансльованих перекладів. *Нова філологія* : зб. наук. праць Запоріжжя : ЗНУ, 2017. № 17. С. 12–17.
5. Бахтин М. М. Проблема речевих жанров. Литературно-практические статьи. Москва : Художественная литература, 1986. С. 237–280.
6. Быкова И. А. Когнитивно-лингвистические аспекты переводоведения. Теоретический курс. Москва : Издательство РУДН, 2003. 56 с.
7. Гудкова Н. М. Особливості трансформації метафори при перекладі англomовного наукового тексту на українську мову. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. 2014. Вип. 45. С. 224 – 226.
8. Гудманян А. Г. Практика перекладу з основної іноземної мови науково-технічної літератури : хрестоматія. Київ : НАУБ, 2005. 80 с.
9. Добровольська Д. М. Методологія дослідження перекладу рекламного тексту : основні перекладацькі стратегії. *Society for Cultural and Scientific Progress in Central and Eastern Europe Budapest. Science and Education a New Dimension. Philology*. 2016. № 98. С. 42–46.
10. Єнчева Г. Г. Лінгвокогнітивне моделювання процесу перекладу авіаційних термінів (на матеріалі англо-українських версій нормативно-технічної документації ІСАО) : дис. ... кандидата філол. наук : 10.02.16. Київ, 2011. 243 с.
11. Іщенко Т. В. Деякі особливості перекладу фахових текстів. *Наукові записки. Серія : Філологічні науки (мовознавство)*. 2014. Вип. 116. С. 305–308.
12. Карабан В. Переклад англійської наукової і технічної літератури : Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця : Нова книга, 2004. 574 с.
13. Кияк Т. Р. Перекладознавчі та термінологічні проблеми фахових мов. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна*. 2007. № 772. С. 7–11.
14. Козак Т. Б. Адекватність та еквівалентність перекладу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. 2015. Вип. 59. С. 221–223.
15. Кур'янова М. О. Граматичні труднощі перекладу німецьких науково-технічних текстів українською мовою: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.16 «Перекладознавство». Київ, 2006. 19 с.
16. Михайленко О. А. Поняття «Перекладацькі стратегії» як складова стратегічної компетенції. *Педагогічні науки*. 2014. Вип. 121. С. 148–154.
17. Мушніна О. О. Граматичні особливості українського перекладу англomовної науково-технічної та художньої прози: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.16 «Перекладознавство». Київ, 2006. 15 с.
18. Нелюбин Л. Л. Перевод и прикладная лингвистика : монографія. Москва : Высшая школа, 1983. 207 с.

19. Саврук М. П. Українсько-англійський науково-технічний словник. Київ : Наукова думка, 2008. 912 с.
20. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.
21. Стегалюк А. В. Особливості перекладу українською мовою професійної термінології текстів науково-технічного спрямування. *Інформаційні технології в освіті, науці та виробництві*. 2014. Вип. 5(10). С. 216–225.
22. Тюрина Н. А. Прагматическая адаптация англоязычных газетно-публицистических текстов : дис. ... кандидата филол. наук : 10.02.04. Санкт-Петербург, 2003. 210 с.
23. Тютюбаева А. М. Моделирование переводческого процесса. *Фундаментальные исследования*. Пенза : Академия естествознания, 2013. № 6 (Ч. 1). С. 207–211.
24. Чепурна З. В., Лисенко Г. Л. Деякі проблеми перекладу фахових мов. *Филологія, соціологія і культурологія. Наука вчора, сьогодні, завтра*. 2015. С. 92–97.
25. Шаргай І. Є. Значення понять стиль та жанру для перекладацької інтерпретації. *Вісник Запорізького державного університету*. 2001. № 4. С. 160–165.
26. Шостак У. В. Моделювання перекладацького процесу як одного з допоміжних засобів прийняття правильних перекладацьких рішень. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*. 2017. № 27. Том 2. С. 166–168.
27. Яременко Н. Переклад термінів у сфері транспортних перевезень з англійської на українську мову. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Філологія (мовознавство)*. 2017. Вип. 25. С. 245–252.
28. Яремійчук Р. Англо-український нафтогазовий словник. Київ : Укр. книга, 1998. 544 с.
29. Tumanbayev R. K., Dairbekova A. M. Non-equivalent lacuna in English while translating. *Язык и культура*. Новосибирск : Центр развития научного сотрудничества, 2015. С. 86–93.
30. Venuti L. *Strategies of translation*. London and New York : Routledge, 1998. P. 240–244.

REFERENCES

1. Anhliisko-ukrainskyi hlosarii vyrobiv Microsoft®. Lviv : EKOinform, 2006. 208 s.
2. Anhlo-ukrainskyi slovnyk aviatsiinykh terminiv. Fastiv : KuPol, 2009. 280 s.
3. Andriienko T. P. Stratehii i taktyky perekladu: kohnityvno-dyskursyvnyi aspekt (na materialii khudozhnoho perekladu z anhliiskoi movy na ukrainsku ta rosiisku) : monohrafiia. Kyiv : Vydavnychii dim Dmytra Buraho, 2016. 340 s.
4. Anokhina T. O. Lakuny retranslovanykh perekladiv. *Nova filolohiia : zb. nauk. pr. Zaporizhzhia : ZNU*, 2017. № 17. S. 12–17.
5. Bakhtin M. M. Problema rechevykh zhanrov. *Literaturno-prakticheskie stati*. Moskva : Khudozhestvennaya literatura, 1986. – S.237–280.
6. Bykova I. A. Kognitivno-lingvisticheskie aspekty perevodovedeniya. *Teoreticheskiy kurs*. Moskva : Izdatelstvo RUDN, 2003. 56 s.
7. Gudkova N. M. Osoblyvosti transformatsii metafory pry pereklyadi anhlovnoho naukovoho tekstu na ukrainsku movu. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Seriiia «Filolohichna»*. 2014. Vyp. 45. S. 224–226.
8. Hudmanian A. H. Praktyka perekladu z osnovnoi inozemnoi movy naukovykh tekhnichnoi literatury : khrestomatiia. Kyiv : NAUB, 2005. 80 s.
9. Dobrovolska D. M. Metodolohiia doslidzhennia perekladu reklamnoho tekstu : osnovni perekladatski stratehii. *Society for Cultural and Scientific Progress in Central and Eastern Europe Budapest. Science and Education a New Dimension. Philology*. 2016. № 98. S. 42–46.
10. Yenchewa H. H. Linhvokohnityvne modeliuvannia protsesu perekladu aviatsiinykh terminiv (na materialii anhlo-ukrainskykh versii normativno-tekhnichnoi dokumentatsii ISAO) : dys. ... kandydata filol. nauk : 10.02.16. Kyiv, 2011. 243 s.
11. Ishchenko T. V. Deiaki osoblyvosti perekladu fakhovykh teksti. *Naukovi zapysky. Seriiia : Filolohichni nauky (movoznavstvo)*. 2014. Vyp. 116. S. 305–308.

12. Karaban V. Perekład anhliskoi naukovoï i tekhnichnoi literatury : Hramatychni trudnoshchi, leksychni, terminolohichni ta zhanrovo-stylistychni problemy. Vinnytsia : Nova knyha, 2004. 574 s.
13. Kyiak T. R. Perekladoznavchi ta terminolohichni problemy fakhovykh mov. Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu im. V. N. Karazina. 2007. № 772. S. 7–11.
14. Kozak T. B. Adekvatnist ta ekvivalentnist perekladu. Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Serii «Filolohichna». 2015. Vyp. 59. S. 221–223.
15. Kurianova M. O. Hramatychni trudnoshchi perekladu nimetskykh naukovo-tekhnichnykh tekstiv ukrainskoiu movoiu : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk : 10.02.16. Kyiv, 2006. 19 s.
16. Mykhailenko O. A. Poniattia «Perekladatski stratehii» yak skladova stratehichnoi kompetentsii. Pedahohichni nauky. 2014. Vyp. 121. S. 148–154.
17. Mushnina O. O. Hramatychni osoblyvosti ukrainskoho perekladu anhlomovnoi naukovo-tekhnichnoi ta khudozhnoi prozy : avtoreferet dys. ... kandydata filol. nauk : 10.02.16. Kyiv, 2006. 15 s.
18. Nelyubin L. L. Perevod i prikladnaya lingvistika : monografiya. Moskva : Vysshaya shkola, 1983. 207 s.
19. Savruk M. P. Ukrainsko-anhliiskyi naukovo-tekhnichnyi slovnyk. Kyiv : Naukova dumka, 2008. 912 s.
20. Selivanova O. O. Suchasna linhvistyka: napriamy ta problemy : pidruchnyk. Poltava : Dovkillia-K, 2008. 712 s.
21. Stehaliuk A. V. Osoblyvosti perekladu ukrainskoiu movoiu profesiinoï terminolohii tekstiv naukovo-tekhnichnoho spriamuvannia. Informatsiini tekhnolohii vosviti, nautsi ta vyrobnytstvi. 2014. Vyp. 5(10). S. 216–225.
22. Tiuryna N. A. Prahmatycheskaia adaptatsiia anhloiazychnykh hazetno-publytsystycheskykh tekstov : dys. ... kandydata filol. nauk : 10.02.04. Sankt-Peterburh, 2003. 210 s.
23. Tyutebaeva A. M. Modelirovanie perevodcheskogo protsessa. Fundamentalnye issledovaniya. Penza : Akademiya estestvoznaniya, 2013. № 6 (Ch. 1). S. 207–211.
24. Chepurna Z. V., Lysenko H. L. Deiaki problemy perekladu fakhovykh mov. Fylolohiia, sotsyolohiia y kulturolohii. Nauka vchera, sehodnia, zavtra. 2015. S. 92–97.
25. Sharhai I. Ye. Znachennia poniat styl ta zhanru dlia perekladatskoi interpretatsii. Visnyk Zaporizkoho derzhavnoho universytetu. 2001. № 4. S. 160–165.
26. Shostak U. V. Modeliuvannia perekladatskoho protsesu yak odnogo z dopomizhnykh zasobiv pryiniattia pravylnykh perekladatskykh rishen. Naukovi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii : Filolohiia. 2017. № 27. Tom 2. S. 166–168.
27. Yaremenko N. Perekład terminiv u sferi transportnykh perevezen z anhliiskoi na ukrainsku movu. Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Serii : Filolohiia (movozaavstvo). 2017. Vyp. 25. S. 245–252.
28. Yaremiichuk R. Anhlo-ukrainskyi naftohazovi slovnyk. Kyiv : Ukr. knyha, 1998. 544 s.
29. Tumanbayev R. K., Dairbekova A. M. Non-equivalent lacuna in English while translating. *Yazyk i kultura. Novosibirsk : Tsentrazvitiya nauchnogo sotrudnichestva*, 2015. S. 86–93.
30. Venuti L. Strategies of translation. London and New York : Routledge, 1998. P. 240–244.

Гудкова Наталія Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Київського національного університету технологій та дизайну (Україна).

Гудкова Наталья Николаевна, кандидат филологических наук, доцент, доцент кафедры иностранных языков Киевского национального университета технологий и дизайна (Украина).

Gudkova Nataliia, Candidate of Philological Sciences, PhD in Philology, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Foreign Languages, Kyiv National University of Technologies and Design (Ukraine).

Стаття надійшла: 14.11.2019

Статтю прийнято до друку: 21.11.2019